

МЕТАФОРА ПРОСТОРУ ТА КОНТЕЙНЕРУ В ГОТИЧНИХ РОМАНАХ

Приходченко О. О.

кандидат філологічних наук, доцент

Запорізький національний університет

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-8468-2453>

Емоційна концептосфера є важливою частиною досліджень у психології, філософії, лінгвістиці та культурології. Це поняття об'єднує різноманітні аспекти емоційного досвіду, їх вираження, сприйняття та значення в різних культурах і мовах. Емоційна концептосфера — це система понять, що охоплюють різноманітні емоційні стани та переживання людини, а також мову та культурні символи, через які ці емоції виражаються та інтерпретуються в різних соціальних контекстах. Цей термін часто використовується в контексті лінгвістики, психології та культурології, і він має на меті дослідження того, як емоції формуються, як вони виражаються в мові та як вони розуміються в різних культурах. Різні види метафори було залучено для зображення емоції болю. Було виявлено метафору контейнеру, як таку, що характеризує біль і як вмістилище, і як вміст. Встановлено, що частотність зображення болю як контейнеру є набагато меншою, ніж його зображення в якості вмісту. Біль може бути метафорично представлений і як вмістилище, і як вміст. Біль у готичних романах описано в межах простору (БІЛЬ — ВПЕРЕД, БІЛЬ — НАЗАД, БІЛЬ — ВГОРУ / ЗВЕРХУ, БІЛЬ — ВНИЗ / ЗНИЗУ/ПІД, БІЛЬ — ВСЕРЕДИНІ, БІЛЬ — ІЗЗОВНІ, БІЛЬ — ВСЕРЕДИНУ. БІЛЬ — НАЗОВНІ). Простором, де перебуває ця конкретна емоція є жива істота. Потрапляючи в організм істоти, БІЛЬ поширюється, в першу чергу, на життєво важливі органи, які є найсуттєвішими для існування людини («chest», «head», «stomach»), унеможливаючи правильне функціонування організму. Можливість БОЛЮ тривалий час існувати всередині організму («in», «into») та розповсюджуватись («through») від певної точки вказує на його властивість до знаходження будь-де, утворюючи негативні емоції та відчуття, які спричиняють загальний похмурий стан істоти.

Ключові слова: емоція, концепт, концептосфера, метафора, простір, контейнер.

METAPHOR OF SPACE AND CONTAINER IN GOTHIC NOVELS

Prykhodchenko O. O.

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor
Zaporizhzhia National University

The emotional conceptosphere represents an integral part of researches in the sphere of psychology, philosophy, linguistics and cultural studies. This concept unites various aspects of emotional experience, their expression, perception and meaning in different cultures and languages. The emotional conceptosphere is a system of concepts that covers various emotional states and experiences of a person, as well as the language and cultural symbols through which these emotions are expressed and interpreted in different social contexts. This term is often used in the context of linguistics, psychology and cultural studies, and it aims to study how emotions are formed, how they are expressed in language and how they are understood in different cultures. Various types of metaphors have been used to depict the emotion of pain. The metaphor of a container has been identified as one that characterizes pain both as a container and a content. It has been established that the frequency of describing pain as a container is much lower than its depiction as a content. Pain can be metaphorically represented both as a container and as a content. Pain in Gothic novels is described within the limits of space (PAIN — FORWARD, PAIN — BACK, PAIN — UP / TOP, PAIN — DOWN / BELOW / UNDER, PAIN — IN, PAIN — OUT, PAIN — INSIDE. PAIN — OUTSIDE). The space where this particular emotion resides is a living being. Getting into the human being's body, PAIN spreads, first of all, to the vital organs that are most essential for human's existence ("chest", "head", "stomach"), making it impossible for the organism to function properly. The ability of PAIN to exist inside the organism for a long time ("in", "into") and to spread ("through") from a certain point indicates its property to be found anywhere, creating negative emotions and feelings that cause a general gloomy state of the being.

Key words: emotion, concept, conceptosphere, metaphor, space, container.

Вступ. Важливе місце в концептосфері будь-якої національної мови займають емоції — соціо-культурний феномен, що виконує безліч функцій, у тому числі і когнітивну функцію (Малиненко, 2014: 186—192; Приходько, 2008). У лінгвістичних дослідженнях, які мають предметом дослідження мову емоцій, вказується на теоретичну та практичну важливість їх ґрунтовного вивчення. Традиційно вивчається переважно власне мовний механізм об'єктивації психічних переживань людини у синхронній конкретній культурі (Бондарчук, 2016: 285—290; Kovacs, 2003).

Емоційна концептосфера — це система понять, що охоплюють різноманітні емоційні стани та переживання людини, а також мову та культурні символи, через які ці емоції виражаються та інтерпретують-

ся в різних соціальних контекстах. Цей термін часто використовується в контексті лінгвістики, психології та культурології, і він має на меті дослідження того, як емоції формуються, як вони виражаються в мові та як вони розуміються в різних культурах.

Мета запропонованої статті полягає у визначенні типів концептуальних метафор, які використовуються в готичних романах для відображення емоції болю. **Завдання** розвідки передбачає розгляд мовних засобів на позначення емоції болю.

Методологія визначається метою, матеріалом, прикладним характером дослідження. Методика студіювання реалізації емоцій передбачає використання комплексного підходу, що поєднує традиційний лінгвістичний і концептуальний підходи до вивчення мовних одиниць.

Результати та обговорення. Різні види метафори було залучено для зображення емоції болю. Зокрема, було виявлено **метафору контейнеру**, як таку, що характеризує біль і як **вмістилище**, і як **вміст**. Згідно з ілюстративним матеріалом, було встановлено, що частотність зображення болю як контейнеру є набагато меншою, ніж його зображення в якості вмісту.

У наведеному нижче прикладі біль описано як **контейнер**, кризь який (*through* — “*from one end or side to another or an opposite end or side*”) (The Free Dictionary) можуть відбуватися певні дії, зокрема спроби дихати (“*to breathe*”): “*Try to breathe through the pain...*” (Wolff, 2020). З іншого боку, цей контейнер представлено таким, з якого можна вибратись, якщо докласти зусиль. Такий процес схарактеризовано за допомогою прикметника *hard* (“*requiring great effort or endurance*”) (The Free Dictionary), використаного у вищому ступені порівняння, для вказівки на складність таких дій: “*Just makes me push harder through the pain*” (Wolff, 2020). Поєднання емоції болю (*pain*) та страху (*fear*) для опису контейнеру, вказує на їх рівноправність у якості складників концептосфери БІЛЬ (‘PAIN’): “*Through waves of pain and fear*” (Roberts, 2006).

Використання прийменника *into* (“*to the inside of*”) (The Free Dictionary) підкреслює опис емоції болю (*pain*), вказуючи на можливість опинитись всередині нього — “*into pain*”. Використання дієслова *to nuzzle* (“*to nestle together*”) (The Free Dictionary) вказує на той факт, що місце, яке існує всередині болю є достатнім для того, щоб вмістити, як мінімум, двох людей: “*... but he nuzzled closer into that pain so he could be with her*” (Rollins, 2013). Таким чином, біль, у якості як контейнера, характеризується як місце середнього розміру, такий, з якого можна вибратись, якщо докласти певних зусиль старань.

Наведений нижче приклад описує емоцію болю як щось, що може існувати всередині чогось — як **вміст**. Використання прийменника *in* (“*from the outside to a point within*”) (The Free Dictionary) є вказівкою на той факт, що біль знаходиться всередині, у нашому випадку — всередині людини. Це продемонстровано через використання займенника ‘*he*’ в знахідному відмінку (“*him*”). Прийменник “*beneath*” (“*lower than; below*”) (The Free Dictionary) є вказівка місця, в якому саме існує цей біль. Беручи до уваги той факт, що обличчя (*face*) та очі (*eyes*) виражають найбільший спектр емоцій, можна зробити висновок, що емоція болю разом із страхом (*fear*) займає основне місце серед переживань героя. Таке поєднання підтверджує їх близький характер та їх функціонування в межах однієї концептосфери: “... ***pain and fear*** *roiling around in him just beneath the blank face and empty eyes*” (Wolff, 2020).

Опис емоції болю, як вмісту, за допомогою дієслів *to slice* (“*to cut through or move through with an action like cutting*”) (The Free Dictionary), *to destroy* (“*demolish; ruin; annihilate; kill, slay; defeat completely*”) (The Free Dictionary), *to scream* (“*to shout or speak shrilly*”) (The Free Dictionary) вказують на руйнівний характер болю, підтверджуючи його характеристику як такого, який спустошує, приносить занепад та страждання: “***Pain slices through me, destroying me***” (Wolff, 2020); “*The pain had been screaming through my head...*” (Hamilton, 2007).

Біль може зникнути, стати майже непомітним, що зображено за допомогою дієслова *to fade* (“*to disappear gradually; vanish*”) (The Free Dictionary) та вказівки на місце, з якого відбувається ця дія — а саме — зсередини (“*from inside*”): “... ***his pain fading from inside her***” (Rollins, 2013).

Метафорична вказівка на болюче минуле (“*painful past*”), як на частину певного предмету (“*the bit of*”), який може вміститися в долоню (“*into palm*”). Такий вказує на той факт, що біль може бути частковим, та невеликим або таким, який може розділитись на частини. Однак, його зображення за допомогою прикметника *painful* (“*causing mental anguish or suffering*”) (The Free Dictionary), який є похідним від ключового імені концепту PAIN, демонструє, що минуле може приносити надмірний біль навіть через великий проміжок часу: “***He placed the bit of the painful past into Eleazar’s open palm***” (Rollins, 2013).

Біль зображено як певну субстанцію, яка може існувати в (*in*) крові живих істот. Так, вказівка на прокляття, яке присутнє в крові героїні (“*curse in her blood*”) є одночасно протиставленням до захисного механізму (“*protected her*”), який оберігає її від впливу вампірів. Зображе-

но це за допомогою прикметника *both* (“one and the other”) (The Free Dictionary), який вказує на прокляття може бути як одночасне джерело (*source*) чогось лихого, зловісного, зображеного за допомогою лексики *curse* (“an appeal or prayer for evil or misfortune to befall someone or something”) (The Free Dictionary) та на причину болю, описаного за допомогою епітета *constant* (“regularly recurring”) (The Free Dictionary), який є постійним в її венах: “*The curse in her blood both protected her <...> and was the source of that constant pain in her veins...*” (Rollins, 2013).

Біль може існувати всередині людини, її внутрішніх органах, частинах тіла, думках та пересуватись в різних напрямках. Гострий та точний характер болю, який існує всередині живої істоти, підкреслено за допомогою дієслова *to lance* (“to pierce with or as if with a lance”) (The Free Dictionary), вказуючи на використання ланцета або скальпеля, та місце його знаходження — “*through his chest*”. Подальше порівняння болю із “червоною, солоною рідиною” (“*salty red*”), яка є кров’ю посилює її присутність у всьому організмі, оскільки кров курсує по всьому організму: “*But as pain lanced through his chest, bubbling now into his mouth, salty red...*” (Kristoff, 2021). Наступний приклад є підтвердженням того, що вени головного героя, є вмістилищем болю, який розносився по всьому тілу (“*my veins*”). Використання присвійного займенника *my* засвідчує поширення даного явища організмом людини через вени (*veins*). Цей процес характеризується за допомогою епітет *veritable* (“real or genuine”) (The Free Dictionary) та іменника *thread* у множині (“a fine cord of twisted filaments”) (The Free Dictionary), на позначення великої кількості різноманітних шляхів, якими біль може розповсюджуватися по тілу (*flesh*) живої істоти: “*... my veins were veritable threads of pain in my flesh*” (Rice, 2008).

Таким чином, біль може бути метафорично представлений і як вмістилище, і як вміст.

Просторова метафора дозволяє схарактеризувати біль як такий, що існує всюди. Біль у **готичних романах** описано в межах простору (БІЛЬ — ВПЕРЕД, БІЛЬ — НАЗАД, БІЛЬ — ВГОРУ / ЗВЕРХУ, БІЛЬ — ВНИЗ / ЗНИЗУ/ПІД, БІЛЬ — ВСЕРЕДИНІ, БІЛЬ — ІЗЗОВНІ, БІЛЬ — ВСЕРЕДИНУ. БІЛЬ — НАЗОВНІ).

Біль схарактеризовано як таку емоцію, що може існувати в будь-якому місці. Однак, простором, де перебуває ця конкретна емоція є жива істота. Аналіз ілюстративного матеріалу продемонстрував, що біль може вражати різні частини організму, і є притаманним не лише живим істотам (людям), а й неживим (вампірам, перевертням та ін.).

1) БІЛЬ — ВПЕРЕД, БІЛЬ — НАЗАД

Біль, як емоція розвивається протягом певного часу і в процесі розвитку він рухається в різних напрямках. Так, прийменник *to* (“*in a direction toward so as to reach*”) (The Free Dictionary) вказує на напрямок руху болю живим організмом, а саме — **вперед**, до обличчя (“*to his face*”), оскільки саме обличчя перше видає емоції людини, свідчить про її переживання. Дієслово *to radiate* (“*to send or spread out from or as if from a center*”) (The Free Dictionary), за допомогою якого зображено дію, що виконує біль, вказує на його направленість від центра до периферії, де центр — середина організму живої істоти, а периферія — її обличчя: “... *as the pain radiated to his face*” (Roberts, 2006).

Біль може повертатись у **зворотному напрямку**, що зображено за допомогою метафоричного порівняння болю із кільцями на воді, які змінюються від маленьких до більших, поступово охоплюючи все більшу і більшу площу. Використання дієслова *to ripple* (“*to form or display little undulations or waves on the surface, as disturbed water does*”) (The Free Dictionary), не лише засвідчує глибину та всеосяжність болю, який порівнюють із водою, а й нагадує про неможливість його контролювати, оскільки біль може з'явитись від найменшого хвилювання. Прислівник *back* (“*in reply or return*”) (The Free Dictionary) підкреслює той факт, що біль може бути частковим, але поступово підсилюватися та повертатись навіть тоді, коли здається майже зникає: “... *then hiss as the pain rippled back*” (Roberts, 2006).

Біль — це та емоція, яку хочеться приховати, зробити невидимою або замаскувати від сторонніх поглядів. Метафора “*well of pain*” показує кількість та глибину відчуттів, що турбують героя та які він намагається приховати **за** (*behind* — “*on the farther side or other side of; beyond*”) (The Free Dictionary) жартівливою та привабливою маскою: “*A well of pain hidden behind a teasing and charming personality*” (Armentrout, 2020).

Отже, біль розвивається у напрямку обличчя істоти, оскільки саме на лиці відображаються всі емоції, переживання та реакції на оточуюче середовище. Біль також переміщається у зворотному напрямку, займаючи простір навколо себе, занурюючись всередину людини.

2) БІЛЬ — ВГОРУ / ЗВЕРХУ, БІЛЬ — ВНИЗ / ЗНИЗУ/ПІД

Як відомо ще з прадавніх часів все, що пов'язано із підземним світом має прямий зв'язок з жахами, покараннями, невідомим та потойбічним. Тому і біль, який зазвичай, асоціюється із поганим, починає свій шлях знизу, поступово підіймаючись вище — до основних життєво важливих органів людини — серця та мозку.

Біль розростається з певної точки, зокрема з долоні, і поширюється прямими лініями вгору (*to radiate* — “*to extend in straight lines from or toward a center; diverge or converge like rays*”) (The Free Dictionary) — на руку (“*up my hand*”) або на бік (“*up my side*”): “...as **pain radiates up my hand**” (Wolff, 2020); “...winching as **pain radiated up my side**” (Armentrout, 2020).

Біль відображається у різних місцях, зокрема на обличчі (“*on my face*”), вказуючи на неможливість приховати негативні емоції, які він викликає: “*The pain must show on my face...*” (Worlff, 2020).

У наведених нижче прикладах біль порівнюється з хвилями (“*waves*”), які піднімаються по руці (“*coming up his arm*”), і характеризуються постійністю, довготривалістю (*steady* — “*free from fluctuation; regular; habitual*”) (The Free Dictionary) та визначаються як пульсуючі, майже живі (*pulsing* — “*beating or flowing rhythmically; vibrating, throbbing*”) (Oxford Dictionary): “*The pain seemed to be coming up his arm in steady, pulsing waves...*” (King, 2011). Цей же хвилеподібний біль характеризується тим, що є стабільним та хвилюючим, що відображено за допомогою дієслова *to ripple* (“*to form or display little undulations or waves on the surface*”) (The Free Dictionary): “*Pain rippled up his ribs ...*” (Roberts, 2006).

Також біль може бути більш сильним, що схарактеризовано прикметником *hot* (“*marked by intensity of emotion*”) (The Free Dictionary) та дієслова *to chase* (“*to follow rapidly in order to catch or overtake; pursue*”) (The Free Dictionary), підтверджуючи лиховісну природу емоції-болю, його бажання привнести негативні відчуття, а саме — крик (“*scream*”) та запобігти нормальному функціонуванню, оскільки біль наближається до горла (“*up his throat*”), за допомогою якого людина дихає: “...he screamed <...> as **hot pain chased up his throat**” (Rollins, 2013).

Біль може подорожувати і у зворотному напрямку — зверху вниз. Такий шлях не завжди означає, що біль зникає, навпаки, він посилюється, засвідчуючи його більший ступінь. Наступний приклад, за допомогою дієслова *to shoot* (“*to send forth suddenly, intensely, or wiftly*”) (The Free Dictionary) ілюструє властивість болю несподівано ставати сильнішим а дорога болю вниз лише має на меті попередити істоту про небезпеку (*down the spine* — “*to make someone feel very thrilled, frightened*”) (Merriam-Webster Dictionary): “*Pain shot down my spine*” (Armentrout, 2020).

В деяких випадках біль повертається туди, звідки прийшов — вниз (“*down*”), а точніше це місцезнаходження відтворено за допомогою лексеми *darkness* (“*the quality of being evil or threatening*”) (Cambridge

Dictionary) на позначення темряви: “*Pain, <...>, driving him down into darkness*” (King, 2011).

Біль намагається захопити всі основні центри функціонування людини. Так, він подорожує вниз (“*down*”) по хребту людини, унеможливаючи її рухи: “*Pain shot down my spine*” (Armentrout, 2020).

Намагання приховати не лише біль (*pain*), а й горе (*grief*) і страх (*fear*), підтверджує їх взаємозв’язок у межах однієї концептосфери, та уможливує їх опис, як таких, що існують під (*beneath* — “*directly under*”) (Merriam-Webster Dictionary) безпристрасним обличчям (*blank face* — “*face containing no information*”) (The Free Dictionary) та порожніми очима (*empty eyes* — “*having nothing inside or on the surface*”) (The Free Dictionary), що, зазвичай, допомагає приховати ці негативні емоції: “*But I see it—all the grief and pain and fear <...> beneath the blank face and empty eyes*” (Wolff, 2020).

Отже, розповсюдження болю вгору або вниз пояснюється асоціацією з негативними та поганими явищами, що знаходяться внизу. Порівняння болю із хвилями, які атакують людину, указує на хаотичний характер болю, який полонить, захоплює та не відпускає свою жертву.

3) БІЛЬ — ВСЕРЕДИНІ, БІЛЬ — ІЗОВНІ

Біль за своєю природою — емоція, яка формується у корі головного мозку, а, отже, всередині людини. Саме тому, найпродуктивнішою просторовою метафорою стала та, яка зорієнтована на внутрішній світ істот. Використання прислівника *inside* (“*within or to within a thing or place*”) (The Free Dictionary) підкреслює той факт, що емоція болю існує всередині людини, а дієслово *to explode* (“*to burst violently as a result of internal pressure*”) (The Free Dictionary) ще раз підкреслює неконтрольованість болю як емоції: “*Pain <...> explodes inside of me*” (Wolff, 2020).

Оскільки організм істот (як живих, так і неживих) піддається впливу емоції-болю, то він може існувати у різних частинах організму. Так, відомо, що найбільшим органом людини є **шкіра**, адже вона займає максимальну площу у людському організмі. Біль від певних неприємних процедур, зокрема від голок (*needles*), відчувається саме на шкірі: “*...the pain of her needles in my skin*” (Kristoff, 2021).

Голова (*skull, scalp*) також є важливою частиною людського організму, оскільки саме тут міститься мозок, який допомагає приймати рішення визначальні для існування кого?. Біль, який вражає цю частину істоти має на меті завадити чітко мислити та приймати виважені рішення. Це підкреслюється використанням епітетів *searing* (“*burning, intense*”) (The

Free Dictionary), *crushing* (“devastating; overwhelming; extremely heavy”) (The Free Dictionary) для характеристики болю як сильного, пекучого та приголомшуючого: “...searing *pain in my scalp*...” (Wolff, 2020); “...and tried to think past the crushing *pain in my skull*...” (Kristoff, 2021).

Іншим важливим для життєдіяльності органом є **серце** (*heart*). Все, що шкодить серцю має на меті припинити, або усіляко завадити, існуванню певної істоти. Так само і біль, який поселився в серці героїні, не був буквальною, але саме ця емоція не давала вільно думати та приймати виважені рішення: “*A pain in my heart reminded me forcibly of Rossi’s absence*...” (Kostova, 2005).

Живіт (*stomach*) також піддається впливу болю, заважаючи нормально жити, оскільки саме тут містяться життєво необхідні органи, які потрібно захищати від зовнішнього ураження: “... *pain in my stomach*” (Armentrout, 2020).

Обличчя (*face*), **очі** (*eyes*) та **голос** (*voice*) — це те, що першим видає реакцію істоти на оточуюче середовище, вказує на радість, подив або болісні відчуття. Лексема *спалах* — *flicker* (“a brief movement; a tremor”) (The Free Dictionary) засвідчує намагання героя приховати свої емоції, не виказувати їх назовні: “...to the flicker of *pain in my face*” (Rice, 2008). Приховування емоції болю на обличчі — це майстерність, яку можуть досягнути не всі. Так, герой був впевнений, що йому це вдалось, але використання конструкції *as if* (“in the same way that it would be if”) (The Free Dictionary) та модального дієслова *could* для вказівки на вірогідність, демонструють невдачу його намірів: “...*as if she could see the pain in my face*...” (Rice, 2008). З іншого боку, біль на обличчі не завжди можна приховати: “*The pain in her face suddenly made my heart twist within me*” (Kostova, 2005).

Очі видають наші наміри, бажання, реакцію на світ навколо нас. Саме тому біль, який присутній в очах героїв підтверджує перепони в житті, проблеми, які дуже важко або неможливо вирішити: “...with the dim light on account of the *pain in my eyes*,...” (Rice, 2008); “*There was a distant pain in his eyes*” (Kostova, 2005)].

Голос також видає справжні емоції та викликає відповідні реакції в інших істот. Біль у голосі, зазвичай, визиває співчуття та переживання. Так, почуття, які відчула подруга головного героя, почувши біль у його голосі, відтворено за допомогою опису призупинення серцебиття (“*heart thudding slow and hard*”). Використання прикметників *slow* і *hard* на позначення швидкості та інтенсивності серцебиття, демон-

струють факт переживання за другу істоту: “**The pain in his voice has my heart thudding slow and hard in my chest**” (Wolff, 2020).

Кінцівки (*arm, hand, legs*) також потрапляють під вплив болю. Він заважає рухатись, паралізує, що показано за допомогою прикметника *paralyzing* (“*making unable to move or act*”) (The Free Dictionary) : “**The pain in his arm was paralyzing**” (King, 2011). Біль в ногах, який заважав герою ходити, зображено прикметником *convincing* (“*serving to convince; persuasive or believable*”) (The Free Dictionary), тобто такий, який переконав героя, про неможливість подальших рухів: “... **the pain in my legs was convincing enough...**” (Kostova, 2005). Так само, як і біль в руці, яку описано прикметником *sharp* (“*fierce or impetuous; violent*”) (The Free Dictionary), демонструючи її пронизуючий характер: “**Then a sharp pain burst in her hand**” (Rollins, 2013).

Важливим чинником існування будь-якої істоти є кров (*blood*), яка наповнює людину, змушує битися серце, без якого, в свою чергу, неможливо життя. Біль також може проникати у кров, існувати в ній та переміщатися по всьому організму. Так, дієслово *to flow* (“*to move along in a stream; to circulate*”) (The Free Dictionary) свідчить про існування болю у венах (*veins*) героїні протягом багатьох років, демонструючи той факт, що до болю можна звикнути та жити з ним: “**The pain that had flowed through her veins since she had reached womanhood began to recede**” (Rollins, 2013). Така характеристика досягається за допомогою прикметника *continually* (“*recurring regularly or frequently*”) (The Free Dictionary) та фразового дієслова *to run through* (“*if a quality runs through something, it is in all parts of it*”) (Cambridge Dictionary), які демонструють постійну наявність болю в крові героїні: “...**back the pain that continually ran through her blood**” (Rollins, 2013).

4) БІЛЬ — ВСЕРЕДИНУ. БІЛЬ — НАЗОВНІ

Біль потрапляє в організм ззовні, заповнюючи собою весь простір всередині людини, розповсюджуючись на всі органи, зокрема на ті, які знаходяться в грудній клітині (*chest*), що зображено за допомогою дієслова *to fill* та поширюючись далі, на менш важливі частини організму (“*coming up his arm*”): “...**and that was when the pain filled his chest and made him stagger. <...> The pain seemed to be coming up his arm in steady, pulsing waves...**” (King, 2011).

Біль може бути викликаний зовнішніми факторами, які також проникають **всередину** організму. Так, пулі від вогнепальної зброї залишають електричні сліди (“*electric trails*”) і проникають усередину

(“into”) людини: “*Bullets tore electric trails of pain into his chest, his thigh, his hands*” (Rollins, 2013).

Смерть будь якої істоти стає причиною втрати всього, що з нею пов'язано. Поступово, разом із життям, зникають і всі емоції. Це описано за допомогою дієслова *to fade* (“*to disappear gradually; vanish*”) (The Free Dictionary) та двох прийменників *from* та *inside*, демонструючи, той факт, що біль виходила саме **зсередини** істоти: “*But he was already gone, his pain fading from inside*” (Rollins, 2013).

Біль може існувати у певному місці в організмі і звідти переміщатись, **виходити назовні**. Так, існування болю у грудній клітині (*chest*) демонструє ураження болем одного з головних органів людини — серця, яке, як відомо, знаходиться у грудях. Біль заважає серцю коректно функціонувати, виконувати свої завдання. Інше місце, з якого з'являється біль — живіт (*stomach*) також відіграє визначальну роль у функціонуванні людини. Походження болю схарактеризоване за допомогою фразового дієслова *to come from* (“*to originate from or derive from*”) (The Free Dictionary), ніби показуючи те місце, де він зародився. Опис болю за допомогою лексеми *an explosion* (“*a violent bursting as a result of internal pressure*”) (The Free Dictionary) показує стрімкий та несподіваний характер та негативні емоції, які викликає біль, а використання епітету *pulsing* (“*beating or flowing rhythmically; vibrating, throbbing*”) (Oxford Dictionary) порівнює біль із фактором, що постійно повторюється: “*...pulsing pain that came from my chest*” (Armentrout, 2020); “*...an explosion of pain that came from my stomach*” (Armentrout, 2020).

Джерело болю, може бути чітко окресленим або мати більш загальні риси. Так, біль, викликаний навмисним притисканням нігтів до долоні (“*nails dug into my palms*”) мав конкретне місце, де він виник і звідки поширювався (“*pain radiated out from*”). Також біль може існувати в істоті без вказівки на точне місце, однак все одно він може вийти назовні (“*pain erupted out of me*”), що демонструють наведені нижче приклади: “*A sharp, stinging pain radiated out from where my nails dug into my palms*” (Armentrout, 2020); “*The pain erupted out of me....*” (Armentrout, 2020).

Прислівник ‘*through*’ (“*from one end or side to another or an opposite end or side*”) (The Free Dictionary) дуже яскраво підтверджує можливість болю проходити крізь різні перепони в людському тілі, такі як живіт (*belly*), кістки (*bones*), голова (*head*). Усі вчинки болю супроводжуються діями, які описані дієсловами на позначення наступних дій: *роз-*

пувати (*to rip* — “*to cut, tear apart, or tear away roughly or energetically*”) (The Free Dictionary), колоти — *to lance* (“*to pierce with a lance*”) (The Free Dictionary), кричати — *to scream* (“*to make a loud piercing sound*”) (The Free Dictionary), підтверджуючи негативний вплив болю на організм істот: “...*a spasm of pain ripped through my belly...*” (Kristoff, 2021); “*But then I moved, and pain lanced through me, broken bones and bleeding meat...*” (Kristoff, 2021); “*The pain had been screaming through my head...*” (Hamilton, 2007).

Прийменник *across* (“*from one side of to the other*”) (The Free Dictionary) підтверджує всеохоплюючу природу болю, його властивість займати певний простір, зокрема голову людини (*temple*): “...*sent a flare of pain across my temple...*” (Armentrout, 2020). В деяких випадках біль сприймається як винагорода (*reward*) за певні вчинки: “... *I was rewarded with a sliver of pain <...> across my skin*” (Kristoff, 2021).

Висновки. Отже, потрапляючи в організм істоти, БІЛЬ поширюється, в першу чергу, на життєво важливі органи, які є найсуттєвішими для існування людини (“*chest*”, “*head*”, “*stomach*”), унеможлиблюючи правильне функціонування організму. Можливість БОЛЮ тривалий час існувати всередині організму (“*in*”, “*into*”) та розповсюджуватись (“*through*”) від певної точки вказує на його властивість до знаходження будь-де, утворюючи негативні емоції та відчуття, які спричиняють загальний похмурий стан індивіду.

Список літератури

- Бондарчук Т. І. Лексичні засоби вираження емотивного значення в сучасній німецькій мові. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2016. № 5. С. 285–290.
- Малиненко О. Особливості лінгвістичної категоризації емоцій. *Нова філологія*. 2014. № 62. С. 186–192.
- Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя. 2008. 332 с.
- Armentrout J. From Bloom and Ash. St. Augustine, USA : Blue Box Press, 2020. 627 p.
- Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary> (дата звернення: 24.03.2025)
- Hamilton L. Guilty pleasures. New York, USA : Jove, 2007. 168 p.
- King S. Salem's Lot. New York, USA : Anchor, 2011. 653 p.
- Kostova E. The Historian. New York, USA : Little, Brown and Company/Hachette, 2005. 704 p.

- Kristoff J. *Empire of the Vampire*. New York, USA : St. Martin's Press, 2021. 741 p.
 Merriam-Webster Dictionary. URL: <https://www.merriam-webster.com/> (дата звернення: 24.03.2025)
 Oxford English Dictionary. URL: <https://www.oed.com/> (дата звернення: 24.03.2025)
 Rice A. *Interview with the vampire*. New York, USA : Sphere, 2008. 308 p.
 Roberts N. *Morrigan's Cross*. New York, USA : Jove, 2006. 321 p.
 Rollins J. *The Blood Gospel*. New York, USA : Harper, 2013. 736 p.
 The Free Dictionary by Farlex. URL: <https://www.thefreedictionary.com/> (дата звернення: 24.03.2025)
 Wolff T. *Crave. Entangled*, UK :Teen, 2020. 575 p.

References

- Bondarchuk T. I. (2016). Leksychni zasoby vyrazhennya emotyvnogo znachennya v suchasniy nimets'kiy movi. *Naukovyy visnyk Skhidnoyevropeys'koho natsional'noho universytetu imeni Lesi Ukrayinky*. № 5. S. 285–290.
 Malynenko O. (2014). Osoblyvosti linhvistychnoyi katehorizatsiyi emotsiy. *Nova filolohiya*. № 62. S. 186–192.
 Prykhod'ko A. M. (2008). Kontsepty i kontseptosystemy v kohnityvno-dyskursyvnii paradyhmi linhvistyky. *Zaporizhzhya*. 332 s.
 Armentrout, J. (2020). *From Bloom and Ash*. St. Augustine, USA : Blue Box Press.
 Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary> (дата звернення: 24.03.2025)
 Hamilton, L. (2007). *Guilty pleasures*. New York, USA : Jove.
 King, S. (2011). *Salem's Lot*. New York, USA : Anchor.
 Kostova, E. (2005). *The Histoires*. New York, USA : Little, Brown and Company/Hachette.
 Kristoff, J. (2021). *Empire of the Vampire*. New York, USA : St. Martin's Press.
 Merriam-Webster Dictionary. URL: <https://www.merriam-webster.com/> (дата звернення: 24.03.2025)
 Oxford English Dictionary. URL: <https://www.oed.com/> (дата звернення: 24.03.2025)
 Rice, A. (2008). *Interview with the vampire*. New York, USA : Sphere.
 Roberts, N. (2006). *Morrigan's Cross*. New York, USA : Jove.
 Rollins, J. (2013). *The Blood Gospel*. New York, USA : Harper.
 The Free Dictionary by Farlex. URL: <https://www.thefreedictionary.com/> (дата звернення: 24.03.2025)
 Wolff, T. (2020). *Crave. Entangled*, UK :Teen.

Стаття надійшла до редакції 04.03.2025 року